

T.C.
ÇEVRE VE ŞEHİRCİLİK BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

25 Şubat 2020

Sayı : 30824082/610- 49120
Konu : Yazılı soru önergeleri

.../.../2020

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Milletvekilllerimiz tarafından şahsıma yöneltilen ve ilişik listede; TBMM Esas numaraları, Bakanlığımıza geliş tarih-sayıları ile konuları belirtilen yazılı soru önergeleri incelenmiş olup, söz konusu önergelerde yer alan hususlara ilişkin cevaplarımız ekte sunulmuştur.

Bilgilerinizi ve gereğini arz ederim.

Murat KORKUM
Bakan

EKLER:

- Liste (6 Adet- 6 Sayfa)
- Cevap yazısı (74 Adet, 109 Sayfa)

**MANİSA MİLLETVEKİLİ
SAYIN BEKİR BAŞEVİRGEN'İN
TBMM 7/21212 ESAS SAYILI
YAZILI SORU ÖNERGESİNE AİT
SORULAR VE CEVABI**

SORULAR:

Türkiye'nin en büyük akarsularından biri olan Gediz Nehri büyük bir kirlilik tehlikesi ile karşı karşıyadır. Çevreye olan etkileri gittikçe artan bu kirlilik konusu defalarca gündeme getirilmesine rağmen herhangi bir önlem alınmamıştır. Geçmişte ördek, kaz, kaplumbağa, kurbağa ve çeşit çeşit balıklar gibi çok geniş bir ekolojik dengeye hayat veren Gediz Nehri'nde günümüzde hiçbir hayvan yaşamamakta ve çevresindeki bitki örtüsü de gün geçtikçe fakirleşmektedir. Sadece bir nehrin kirlenmesi çevresindeki hayvanları, bitkileri ve insanları da etkilemektedir. Yıllardır bir Eylem Planı olmasına karşın söz konusu kirliliğe karşı herhangi bir faaliyete geçilmemiştir. Gediz Nehri'nin kirliliği ciddi boyutlara ulaşmıştır. Artık geri dönülemez noktayı geçmeden önce harekete geçilmesi gerekmektedir.

Bu konu ile ilgili olarak;

- 1- Manisa ili sınırları içerisinde atıklarını Gediz Çayı'na boşaltan kaç işletme vardır? Bu işletmelerin atıklarını mevzuata uygun boşaltıp boşaltmadıkları denetlenmekte midir? Bu işletmelerin kaç atıklarını mevzuatta yazan usullere uygun olarak boşaltmaktadır?
- 2- Atıklarını mevzuata uygun boşaltmayan işletmeler için herhangi bir yaptırım uygulanmış mıdır? Uygulanmamışsa uygulanması düşünülmekte midir?
- 3- Manisa ili sınırları içerisinde atıklarını mevzuata uygun olmayan şekillerde Gediz Nehri'ne boşaltan işletmeler hakkında yapılan denetlemeler sonucunda; söz konusu işletmelerin kaç işlemlerini mevzuata uygun hale getirmiştir?
- 4- Gediz Çayı'nın Manisa ili sınırları içerisindeki ortalama su değeri nedir? Çaydaki bahsi geçen kirlilik, su ihtiyaçlarını çaydan karşılayan vatandaşlarımızı ve hayvanları etkileyecek seviyede midir?
- 5- Kendine ait arıtma tesisi olmayan Organize Sanayi Bölgeleri için söz konusu tesislerin kurulması amacıyla herhangi bir destek sunulması düşünülmekte midir? Bu konuda herhangi bir çalışmanız var mıdır?
- 6- Manisa ili içerisinde atıklarını mevzuata uygun olmayan şekillerde Gediz Nehri'ne boşaltan Organize Sanayi Bölgeleri hakkında herhangi bir yaptırım uygulanmış mıdır?
- 7- Manisa ili sınırları içerisinde faaliyetine devam eden JES'ler ile ilgili olarak; faaliyetleri çerçevesinde reenjekte etmeleri gereken suları Gediz Nehri'ne karıştırarak kirliliğe yol açan ve reenjekte edilmediği için bulunduğu çevredeki toprağa ciddi anlamda zarar veren kaç Jeotermal enerji santrali tespit edilmiştir? Söz konusu fiilden dolayı JES'lere karşı herhangi bir yaptırım uygulanmış mıdır? Uygulanmış ise hangi JES'lere ne yaptırım uygulanmıştır?
- 8- Manisa ili sınırları içerisinde faaliyetlerine devam eden maden işletmeleri ile ilgili olarak; atıklarını mevzuata uygun olmayan şekillerde Gediz Nehri'ne boşaltan kaç maden işletmesi tespit edilmiştir? Bakanlığınız tarafından bu konuda en son denetim ne zaman gerçekleştirilmiştir? Atıklarını mevzuata uygun boşaltmayan maden işletmelerine karşı herhangi bir yaptırım uygulanmış mıdır? Uygulanmış ise hangi işletmelere, ne yaptırım uygulanmıştır?
- 9- Gediz Nehri ve çevresinde tarımsal üretim yapan çiftçilerimize, fazla gübre ve fazla ilaç kullanımının, başta Gediz Nehri olmak üzere çevredeki suların kirlenmesine yol açtığına dair Bakanlığınız tarafından herhangi bir eğitim verilmesi düşünülmekte midir? Bu konuda çiftçilerimiz için herhangi bir bilgilendirme çalışması var mıdır?

10- Gediz Nehri eylem planı çerçevesinde son 4 yılda neler gerçekleştirilmiştir? Eylem Planının önümüzdeki 5 sene için planlaması ne şekildedir?

11- İlk Gediz Nehri Eylem Planının oluşturulduğu tarihte Gediz Nehri'nin kirlilik oranı nedir? 31.10.2019 itibariyle Gediz Nehrindeki kirlilik oranı nedir?

CEVAP:

Bakanlığımız merkez ve taşra teşkilatında görevli denetim personelleri tarafından 2872 sayılı Çevre Kanunu ve bu Kanuna istinaden yayımlanan yönetmelikler kapsamında, ani, birleşik ve şikâyet üzerine denetimler yapılmaktadır. Yapılan denetimlerde Çevre Mevzuatında belirtilen usul ve esaslara aykırı faaliyet gösterdiği tespit edilen işletmelere idari para cezası uygulanmakta, ayrıca çevre ve insan sağlığı için tehlike yaratan işletmelerin faaliyeti ise kısmen veya tamamen, süreli veya süresiz olarak durdurulmaktadır. 01.01.2019-20.01.2020 tarihleri arasında Manisa İlinde çevre konusunda 1390 denetim yapılmıştır.

01.01.2019-20.01.2020 tarihleri arasında Manisa İlinde çevre konusunda 66 tesise idari yaptırım uygulanmıştır.

Evsel ve Endüstriyel Kirlilik İzleme Programı (EKİP) uyarınca 2014 yılından bu yana Ergene, Gediz, K. Ege, K. Menderes, Sakarya ve Susurluk Havzalarında düzenli olarak izleme çalışmaları yürütülmektedir. İzleme çalışmaları sonucu tespit edilen sıcak noktalar ve havzada yer alan tüm Sürekli Atıksu İzleme Sistem (SAİS)'leri izlenmektedir. Gediz Havzasında 3 adedi Manisa İl sınırlarında olmak üzere 5 adet sıcak noktada (Gediz Nehri, Alaşehir Çayı, Nif Çayı, Ilıcak Deresi) ve SAİS kurma zorunluluğu bulunan tesisler dahil 19 adet atıksu arıtma tesisinde numune alma ve izleme çalışmaları devam etmektedir.

Ayrıca, havzada yer alan "Sürekli Atıksu İzleme Sistemleri (SAİS) Tebliği" kapsamında kurulu kapasitesi 10.000 m³/gün ve üzeri 4 adedi Manisa İlinde olmak üzere 11 adet arıtma tesisi sürekli izlenmektedir. Program kapsamında Gediz Havzasında en son Mart ayında izleme çalışması gerçekleştirilmiş ve Manisa İlinde yer alan Alaşehir, Nif ve Ilıcak derelerinde sırasıyla 157 mg/L, 20 mg/L ve 24 mg/L KOİ değerleri gözlenmiştir.

01.01.2019-20.01.2020 tarihleri arasında Manisa İlinde JES'lere, çevre konusunda 39 denetim yapılmış ve 1 tesise idari yaptırım uygulanmıştır.

01.01.2019-20.01.2020 tarihleri arasında Manisa İlinde maden sektörüne çevre konusunda 122 denetim yapılmıştır. 1 işletmeye idari yaptırım uygulanmıştır. Ayrıca Gediz Havzasında bulunan illere ait İl Çevre Durum Raporlarına, Bakanlığımız (Çevresel Etki Değerlendirmesi İzin ve Denetim Genel Müdürlüğü) <https://ced.csb.gov.tr/il-cevre-durum-raporlari-i-82671> internet adresinden ulaşılmaktadır.

Manisa İli sınırları içerisinde yer almakta olan 7 adet Organize Sanayi Bölgesinden 3'ü henüz faaliyete geçmemiştir. Faaliyette olan 3 OSB'nin de atıksu arıtma tesisi mevcuttur. 2 OSB'nin çevre izni süreci tamamlanmış, 1 OSB'nin izin süreci devam etmekte, 1 OSB için de AAT projesinin hazırlanması ile ilgili teklif alma sürecine girilmiş olup AAT projelerinin onaylanmasını müteakip inşaat ihalesi Sanayi ve Teknoloji Bakanlığınca yapılacaktır.

Organize Sanayi Bölgelerine Sanayi ve Teknoloji Bakanlığınca destekler verilmekte ve inşaat ihalesi anılan Bakanlık tarafından yapılmaktadır.

Bakanlığımız tarafından Gediz Nehri Havzası'ndaki su kirliliğinin önlenmesi ve mevcut kalitenin iyileştirilmesi amacıyla hazırlanan "Gediz Havzası Kirlilik Önleme Eylem Planı " Nisan 2015'te tamamlanarak yayınlanmıştır. Havzadaki çevresel altyapı yatırımları plan kapsamında atıksu altyapı yönetimlerince yürütülmektedir. Gediz Havzası Kirlilik Önleme Eylem Planı kapsamında atıksu altyapı yönetimleri tarafından yapılan çevresel altyapı yatırımları, Çevre Kanunu çerçevesinde Bakanlığımız tarafından takip edilmektedir.

Gübre ve tarım ilacı kullanımına ilişkin denetim ve eğitim çalışmaları ile Gediz Nehri Eylem Planına ilişkin çalışmalar Tarım ve Orman Bakanlığı yetkisi ve uhdesinde bulunmaktadır.